

ENHET
Enheten för Samhällspolitik
HANDLÄGGARE
Anna-Kirsti Löfgren

DATUM
2023-01-23
ERT DATUM
2023-01-23

DIARIENUMMER
20220424
ER REFERENS
A2022/01534

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Landsorganisationens yttrande över Ds 2022:28, En fortsatt stärkt arbetslöshetsförsäkring

LO tillstyrker att den tillfällig lättningen i arbetsvillkorets huvudregel ska gälla tills vidare.

Lättningen innebär att den arbetslöse, enligt huvudregeln, under ramtiden behöver ha haft förvärvsarbete i minst sex månader och utfört arbetet under minst 60 timmar per kalendermånad för att kunna få arbetslöshetsersättning.

Det ger goda förutsättningar att bibehålla och öka täckningsgraden i arbetslöshetsförsäkringen. De som är osäkra på om de kommer att arbeta 60 timmar varje månad riskerar då inte att gå med i en försäkring som de sedan inte kan få ut någonting av, därför att de enstaka månader arbetade några timmar för litet.

LO anser dock att även detta krav på arbetad tid är onödigt högt satt och att arbetsvillkoret borde sänkas ytterligare till 40 timmar i månaden. Dagpenningen skulle visserligen bli låg för den som kvalificerar med endast 40 timmar i månaden. Men ett sådant arbetsvillkor skulle göra det än mer attraktivt för dem som arbetar i begränsad omfattning att gå med i en a-kassa.

Behovet av ett försäkringsskydd för dem med mer oregelbundet arbete tillgodoses i arbetslöshetsförsäkringen genom en biregel i arbetsvillkoret. Genom de tillfälliga lättningarna innebär det att en arbetslös, under ramtiden, behöver ha haft förvärvsarbete i minst 420 timmar under en sammanhängande tid av sex kalendermånader och utfört arbetet under minst 40 timmar under var och en av dessa månader för att kunna få arbetslöshetsersättning. De tidigare reglerna innebar ett krav på minst 480 timmars arbete under sex sammanhängande månader, det vill säga lika mycket arbete som i huvudregeln (som då krävde minst 80 timmars arbete i sex månader), men annorlunda fördelat.

Det var ett välavvägt förhållande mellan huvud- och biregeln, som bör upprätthållas. LO anser alltså att biregeln i arbetsvillkoret bör innebära ett krav på lika mycket arbete som i huvudregeln, men medge en annan fördelning av det arbetet över tid.

LO tillstyrker att den tillfälliga lättningen i karensvillkoret ska gälla tills vidare.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

Därutöver anser LO att karensdagarna inte behövs för att självriskan i arbetslöshetsförsäkringen ska bli tillräckligt stor och att de bör slopas helt.

Den grundläggande självriskan i en ersättningsnivå som är lägre än 100 procent, tillsammans med ett tak för ersättningen, som bör vara högre än dagens tak,¹ ger tydliga ekonomiska incitament att undvika arbetslöshet. Men det bör därutöver vara ett välfungerande, stödjande kontroll- och sanktionssystem, inte ekonomiska incitament, som garanterar att alla försäkrade gör erforderliga ansträngningar att få arbeta.

LO avstyrker att den tillfälliga möjligheten för regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, att meddela föreskrifter om undantag från lagens begränsning av företagares möjlighet att få arbetslöshetsersättning vid upprepade uppehåll i näringsverksamheten ska gälla tills vidare. Begränsningen kallas femårsregeln och innebär att en företagare som har återupptagit sin verksamhet efter att ha varit arbetslös tidigast kan bedömas vara arbetslös igen efter fem år om verksamheten är vilande men inte har upphört definitivt.

Under covid-19-pandemins svåraste skeden fanns det skäl att göra undantag från femårsregeln eftersom förutsättningarna att bedriva verksamhet ändrades plötsligt och drastiskt i många företag, av skäl som inte hade med företagens långsiktiga bärkraft att göra. Men under mer normala förhållanden finns det goda skäl för att företagare inte ska kunna göra upprepade uppehåll i verksamheten och då uppbära arbetslöshetsersättning.

Företagare avgör själva om de är arbetslösa, vilket är en väsentlig skillnad från löntagare som blir arbetslösa när det inte finns någon arbetsgivare som kan ge dem ett lämpligt arbete. Företagarna gör alltså både bedömningen av hur stor verksamhet det finns förutsättningar att bedriva och om det råder tillfällig arbetsbrist som gör dem själva arbetslösa. Det är viktigt att dessa två bedömningar i möjligaste mån frikopplas ifrån varandra så att det offentliga, med arbetslöshetsersättningen, endast understödjer sysselsättning i sådan verksamhet som bedöms ha förutsättningar att vara bärkraftig. Om arbetslöshetsersättningen kan användas som stöd i företag utan tillräcklig efterfrågan på produkterna blir allokeringen av arbetskraften ineffektiv. Med en begränsning av företagares möjlighet att få arbetslöshetsersättning vid upprepade uppehåll i verksamheten minskar risken för att möjligheten att få arbetslöshetsersättning påverkar bedömningen av förutsättningarna för verksamheten.

Stora möjligheter för företagare att få arbetslöshetsersättning kan också snedvrída konkurrensen mellan företag. Det är sannolikt lättare att göra tillfälliga uppehåll i verksamheten i enmansföretag och i företag där de anställda har korta anställningskontrakt än i företag med fast anställda. Det

---

¹ LO anser att taket bör ligga på en nivå som gör att minst 70 procent av löntagarna kan få 80 procent i ersättning och därtill att taket bör vara högre de under de första hundra arbetslösa dagarna så att 80 procent av löntagarna kan få 80 procent i ersättning.

finns alltså en risk för att en mindre sträng tillämpning av femårsregeln missgynnar företag med fast anställda.

Motiveringen till förslaget om att permanenta undantaget från femårsregeln, liksom beskrivningen av förslagets konsekvenser är extremt kortfattad. Enligt promemorian kan femårsregeln anses vara alltför begränsande även under mindre exceptionella omständigheter och fem år sägs vara en relativt lång tid. LO instämmer i att fem år kan vara en lång tid att inte kunna nyttja a-kassan vid uppehåll i verksamheten. Det framgår dock inte under vilka omständigheter det skulle vara lämpligt att göra undantag från regeln eller efter hur lång tid det vore mer lämpligt att en företagare kan uppbära arbetslöshetsersättning en andra gång.

Frågan om företagares arbetslöshet är inte enkel. Det är möjligt att LO skulle ställa sig positiv till någon annan förändring av begränsningen av företagares möjlighet att få arbetslöshetsersättning vid upprepade uppehåll i näringsverksamheten om det framgår att förändringen har ett angeläget syfte, under vilka omständigheter den ska gälla och om förslaget åtföljs av en fullständig konsekvensanalys. LO skulle välkomna en utredning av huruvida fem år, eller en kortare period, är en lämplig begränsning av företagares möjlighet att få arbetslöshetsersättning vid upprepade uppehåll i en näringsverksamhet. Vidare behövs en översyn och ett tydliggörande av vilka åtgärder, i syfte att verksamheten senare ska kunna återupptas, som kan tillåtas utan att verksamheten redan ska anses vara återupptagen.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Susanna Gideonsson

Anna-Kirsti Löfgren
Handläggare